

ประกาศนียบัตรการทำงานเป็นผู้ประสานงานโครงการนักวิจัยเขตสุขภาพ รุ่นที่ 1

อารีญา จิรธนาณูวัฒน์*

Areeya Jirathananuwat

กฤษณ์ พงศ์พิรุฬห์

Krit Pongpirul

* ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

โครงการนักวิจัยเขตสุขภาพ รุ่นที่ 1 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากรในเขตสุขภาพ และหน่วยงานในสังกัดกรมต่างๆ ของกระทรวงสาธารณสุข ให้มีความสามารถในการสร้างงานวิจัยและพัฒนา ระบบงานด้านสุขภาพที่ตอบสนองต่อปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ ระยะเวลาการดำเนินงานเริ่มตั้งแต่เดือน ธันวาคม 2556 ถึงเดือนกรกฎาคม 2558 มีจำนวนผู้ได้รับเลือกให้เป็นนักวิจัยเขต 20 คน รูปแบบการดำเนินงาน คือ นักวิจัยเขตทั้ง 20 คน ต้องสร้างงานวิจัยที่ตอบสนองต่อปัญหาสาธารณสุขในพื้นที่ โดยได้รับทุนสนับสนุน งานวิจัย จาก สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส)

รู้จักกับโครงการพัฒนานักวิจัยเขตสุขภาพ

สืบเนื่องจากกระทรวงสาธารณสุขมีนโยบายปฏิรูปกระทรวงสาธารณสุข โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาเขตสุขภาพ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการและการกระจายทรัพยากร โดยใช้ยุทธศาสตร์สำคัญสามประการ ซึ่งการพัฒนาเขตสุขภาพให้มีประสิทธิภาพตามทิศทางการปฏิรูปกระทรวงสาธารณสุขได้นั้น จำเป็นต้องมีชุดความรู้จากงานวิจัยเชิงระบบและอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยเชิงระบบและนโยบาย ซึ่งปัจจุบันนักวิจัยด้านนโยบายสุขภาพ (Health Policy Researcher) มีอยู่ค่อนข้างจำกัด ดังนั้นจึงควรส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาศักยภาพนักวิจัยในพื้นที่เขตสุขภาพและหน่วยงานสังกัดกรมวิชาการต่างๆ ของกระทรวงสาธารณสุข ให้สามารถทำวิจัยเชิงปฏิบัติการ วิจัยเชิงระบบและนโยบาย ซึ่งผลการวิจัยสามารถนำไปพัฒนาให้เกิดประโยชน์กับงานในหน้าที่โดยตรง รวมถึงประโยชน์ต่อระบบสุขภาพในเขตพื้นที่ได้

ในการนี้ สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.) ได้รับมอบหมายจากกระทรวงสาธารณสุขให้ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนทางวิชาการเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาสุขภาพตามนโยบายดังกล่าว จึงได้หารือร่วมกับภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาศักยภาพในการวิจัยเชิงระบบและนโยบายให้กับบุคลากรสาธารณสุขในเขตสุขภาพ โดยมีเป้าหมายในการสร้างนักวิจัยหน้าใหม่ ให้เกิดขึ้นในพื้นที่ 12 เขตสุขภาพ รวมทั้งเป็นจุดเชื่อมต่อให้ สวรส. นำส่งข้อมูล

ข่าวสารเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตัวชี้วัดของกระทรวงสาธารณสุขในแต่ละพื้นที่ที่ต้องบรรลุเป้าหมาย
ในการพัฒนาสุขภาพของประชากรในเขตที่รับผิดชอบ

ลำดับการดำเนินการของโครงการ

1. สวรส. ประสานงานกับเขตสุขภาพ และกรมต่างๆ ของกระทรวงสาธารณสุข เพื่อรับสมัคร
ผู้เข้าร่วมโครงการฯ
2. เดือนธันวาคม 2556 ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการระยะที่ 1 และคัดเลือกผู้เข้าร่วมโครงการฯ ที่มีศักยภาพ ความพร้อม
และหัวข้อการวิจัยที่เหมาะสม เพื่อเข้าอบรมในระยะถัดไป
3. ผู้ได้รับการคัดเลือก กลับไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยจะได้รับ
คำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการ โดยอาจมีการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเพื่อพัฒนาโครงร่างการวิจัย
4. เดือนกุมภาพันธ์ 2557 ภาควิชาเวชศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย จัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ ระยะที่ 2 สำหรับผู้ได้รับการคัดเลือก เพื่อพัฒนาโครงร่างงานวิจัย จัด
ให้มีการให้คำปรึกษาแต่ละโครงการ โดยทีมให้คำปรึกษา ซึ่งประกอบด้วยอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิต ป.โท / ป.
เอก
5. ผู้ได้รับการคัดเลือกที่เรียกว่านักวิจัยเขต ดำเนินการทำวิจัย ระยะเวลาไม่เกิน 1 ปีโดยการเก็บ
ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายหรือข้อเสนอเพื่อพัฒนาแนวทางปฏิบัติ (Research to
Practice) และจัดทำบทความทางวิชาการ สำหรับเผยแพร่ในวารสารวิชาการระบบสาธารณสุข ของ สวรส โดยมี
ทีมที่ปรึกษาช่วยให้คำแนะนำ และลงเยี่ยมในพื้นที่ประมาณ 3 ครั้ง

ประสบการณ์ในการเป็นผู้ประสานโครงการ

โครงการพัฒนานักวิจัยเขตสุขภาพ เป็นโครงการระยะยาว เป็นลักษณะงานที่ต้องทำงานร่วมกัน ดังนั้น
จึงต้องมีการประสานงานกับหลายฝ่ายเพื่อให้โครงการสำเร็จ จากจำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ 20 คนที่ได้รับเลือก
ให้เป็นนักวิจัยเขต ที่มาจกเขตต่างๆดังนี้ เขต1=1 คน, เขต 2=3คน, เขต3=2คน, เขต5=2คน, เขต6=2คน, เขต7=2
คน, เขต10=1คน, เขต12=3คน และเขต13 กรุงเทพฯ=4คน

ลักษณะการประสานงาน แบ่งเป็นการประสานงานภายในองค์กร ได้แก่ การประสานงานในกลุ่ม
อาจารย์ผู้จัดการ โครงการ อาจารย์ที่ปรึกษา และนิสิตป.โท / ป.เอก และการประสานงานภายนอกองค์กร ได้แก่
การประสานงานกับผู้ประสานงานโครงการของ สวรส และนักวิจัยเขต

ส่วนหลักการประสานงานที่ใช้ คือ 1. ให้มีระบบการติดต่อสื่อสารที่ดีไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารระหว่าง
คนภายในองค์กร หรือคนภายนอกองค์กร 2. จัดให้มีระบบของความร่วมมือที่ดี กระตุ้นให้คนในองค์กรนั้นคือ

นิสิตผู้ดูแลนักวิจัยเขต มีความเต็มใจที่จะร่วมมือในการช่วยเหลือนักวิจัยเขตอย่างเต็มที่ 3. จัดการประสานงานที่ดี ทั้งการประสานงานจากบนสู่ล่าง ทั้งจากอาจารย์ผู้จัดโครงการ อาจารย์ที่ปรึกษา กับนิสิตผู้ดูแลนักวิจัย หรือจากสวรส กับนักวิจัยเขต จากล่างขึ้นบน หรือระดับเดียวกันก็ตาม 4. การประสานนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกัน

วิธีการประสานงานที่ได้นำมาใช้คือ 1. ได้กำหนดตารางการส่งงานต่างๆของโครงการนักวิจัยเขต (ภาพใหญ่) และของนักวิจัยเขตแต่ละคน 2. ชี้แจงกับนิสิตผู้ดูแลนักวิจัย ถึงเรื่องหน้าที่รับผิดชอบ การช่วยเหลือนักวิจัย การประสานงานกับอาจารย์ที่ปรึกษาของโครงการนั้นๆ และกำหนดการส่งงานต่างๆ 3. ชี้แจงกับนักวิจัยเขตถึงเรื่องการส่งงานต่างตามกำหนดระยะเวลา

ระยะแรกของการเป็นผู้ประสานงาน หลังจากที่ได้ให้นักวิจัยเขตจำนวน 20 คนแล้ว และกำลังอยู่ในช่วงที่นักวิจัยเขตต้องทำสัญญากับ สวรส สัญญาการเป็นผู้ประสานงานได้เริ่มขึ้นดังนี้

กรณีศึกษาที่ 1 เดือนพฤษภาคม 2557 นักวิจัยไม่ส่งโครงร่างงานวิจัยเพื่อทำสัญญากับ สวรส โดยให้เหตุผลว่า นักวิจัยไม่มีเวลาเขียน โครงร่างวิจัย เนื่องจากภาระงานประจำที่มากขึ้น ในเบื้องต้นได้ให้คำแนะนำไปว่าควรหาทีมช่วยเหลือ และได้ประสานงานแจ้งปัญหาไปยังนิสิตที่ดูแลนักวิจัยคนนี้ร่วมด้วย ซึ่งเมื่อถึงกำหนดต้องส่งงานนักวิจัยได้ยืนยันที่จะไม่เข้าร่วมโครงการ ผู้ประสานงานจึงแนะนำให้ทำหนังสือถึงหัวหน้างานของนักวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ สวรส เพื่อให้ทุกฝ่ายรับทราบอย่างเป็นทางการ

กรณีศึกษาที่ 2 นักวิจัยไปอบรมระยะสั้นต่างประเทศ โดยมีกำหนดกลับมาในเดือน กันยายน 2557 นักวิจัยคนนี้มีความต้องการในการทำวิจัยอย่างมาก และมั่นใจว่าจะทำวิจัยได้สำเร็จ จึงได้ประสานงานไปกับทาง สวรส ซึ่งได้ชี้แจงมาว่า กว่าที่นักวิจัยจะกลับมาทำวิจัยนั้น นานเกินไป และไม่มั่นใจว่าจะสามารถทำเสร็จได้ตามระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ กรณีนี้จึงไม่อนุญาตให้ทำสัญญา

กรณีศึกษาที่ 3 นักวิจัยได้ส่งโครงการวิจัยไปแล้ว แต่ยังไม่ได้ทำสัญญาและได้ไลน์มาปรึกษาว่า นักวิจัยได้รับมอบหมายภาระหน้าที่เพิ่มขึ้น และคิดเรื่องการศึกษาอบรมในระยะสั้น คาดว่าจะไม่สามารถทำวิจัยได้ อยากจะยกเลิก ไม่ขอทำสัญญา จึงแนะนำให้ให้นักวิจัยติดต่อกับผู้ประสานงานของ สวรส

จาก 20 โครงการวิจัย ในระยะแรกนั้น สุดท้ายได้ทำสัญญาทั้งหมด 17 โครงการ โดยวันที่เริ่มทำสัญญาของทั้ง 17 โครงการนั้น อยู่ระหว่างวันที่ 1 เมษายน ถึง 1 มิถุนายน 2557

กรณีศึกษาที่ 4 หลังจากให้นักวิจัยได้ดำเนินการวิจัยไปประมาณ 3 เดือนแล้ว ได้ไลน์มาปรึกษาว่า มีปัญหาด้านสุขภาพที่ไม่สามารถทำวิจัยต่อไปได้ อยากที่จะดูแลสุขภาพตนเองมากกว่า และมีความประสงค์ขอยกเลิกสัญญา และขอคืนเงินทุนทั้งหมด

ดังนั้นจึงเหลือโครงการวิจัยทั้งสิ้น 16 โครงการที่ได้ทำสัญญาและดำเนินการวิจัย เป็นระยะเวลา 8-10 เดือน ซึ่งในระหว่างที่นักวิจัยได้ดำเนินโครงการวิจัย ได้มีการให้คำปรึกษา ให้การช่วยเหลือ ใช้กลยุทธ์ในการติดตามงานหลากหลายรูปแบบทั้งในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ การโทรศัพท์ติดตาม การติดต่อผ่านทางนิตินิต ผู้ดูแลนักวิจัยเขต เพื่อวัตถุประสงค์คือ ให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย งานได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ และเกิดความเข้าใจที่ดีต่อกันในผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

บทวิจารณ์

ความสำเร็จของโครงการวิจัย ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ได้แก่ ความรับผิดชอบของนักวิจัยเขต การมีทีมที่ปรึกษา การมีอาจารย์ผู้จัดโครงการที่คอยให้คำปรึกษาทั้งในส่วนของนิตินิต และนักวิจัยเขต และการประสานงานที่ดี ที่จะสามารถทำให้นักวิจัยรับรู้ตลอดเวลาว่ามีคนที่จะสามารถช่วยเหลือเขาได้ การกระตุ้นการทำงาน รับฟังปัญหาและให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอ สิ่งเหล่านี้เป็นความคิดเห็นของนักวิจัยที่ได้ส่งผ่านข้อความต่างๆมาให้กับผู้ประสานงานได้รับทราบตลอดระยะเวลาของการจัดโครงการ

อ้างอิง

นางสาวปวีณา จันทรประดิษฐ์ [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพฯ: การประสานงาน. [เข้าถึงเมื่อ 2558 มิถุนายน 21].

เข้าถึงได้จาก: <http://library.dip.go.th/multim6/edoc/2554/19778.pdf>